
A K T
OGŁOSZENIA I USTAWY
WJĘLKIĘGO WSCYUDU
Królestwa Polskiego i W. X. Litewskiego.

AKT
OGŁOSZENIA

Y

U S I A W Y

WIELKIEGO WSCHODU

KROLESTWA POLSKIEGO

Y

W. X. LITEWSKIEGO.

Cena a la rustica Zł: 2.

R. P. S. 5784.

A K T
OGŁOSZENIA I USTAWY
WIELKIEGO WSCHODU
KROLESTWA POLSKIEGO
Y
W. X. LITEWSKIEGO.

---

*Pod Wschodem Warszawskim Dnia
26. Miesiąca Dwunastego, Roku
P. S. 5785. a pospolitey Ery,
26. Lutego 1784.*

*NA CHWAŁĘ WIELKIEGO ŚWIĄTA
BUDOWNIKA.*

My niżej podpisani, Deputowani Pełnomocni Sprawiedliwych i Doskonałych L.: Katarzyny pod Gwiazdą Północną, pod Wschodem

A

Warszawskim; Doskonałej Jedności, pod
 Wschodem Wileńskim; Stateczności Uwieńczo-
 nej, pod Wschodem Poznańskim; Doskonałej
 Tajemnicy, pod Wschodem Dubieńskim; Świą-
 tyni Isis, Tarczy Północnej, Bogini z Eleu-
 sis, pod Wschodem Warszawskim; Litwina
 Gorliwego, Dobrego Pasterza, Kościoła Mą-
 drości, pod Wschodem Wileńskim; Szcześliwe-
 go oswobodzenia, pod Wschodem Grodzień-
 skim; Orła Białego i Szkoły Mądrości pod
 Wschodem Poznańskim; wiadomo czyniemy:
 iż znajdując się w dostatecznej liczbie do
 złożenia WIELKIEGO WSCHODU NARODOWEGO,
 przez złączenie Naszych Pełnomocnych, i
 Opatrzni w Światła Mularskie w całej Ich
 zupełności, zważając oraz, iż wiele na tym
 Kraiowi zależy, aby każda iakakolwiek bądź
 szczególna Społeczność, Narodowej Władzy
 podlegała; i że Interes Towarzystwa, równie
 iako i Kraju, bliższy *immediat* niż d. l. Zwierz-
 chności wymaga; Myż tedy pojęsiani, dobrze
 i należycie od Braci Naszych do tego upowa-
 żnieni, i na mocy Plenipotencyi tym końcem
 Nam danych, i w Archiwach Towarzystwa

złożonych, OGŁOSILIŚMY, iakoż OGŁASZAMY niniejsze Zgromadzenie Mularskie, Pełnomocnych wyż rzeczonych L.: i tych które z czasem ustanowione zostaną WIELKIM WSCHODEM NARODOWYM; któremu nadajemy Dostoieństwo, Prawo, i zlecamy: ażeby na zawsze było Ciałem reprezentującym, i Naywyższą władzą Towarzystwa, w Królestwie Polskim i w Wielkim Xięstwie Litewskim.

A R T: I.

MOC PRAWODAWCZA.

Chcemy i postanawiamy: ażeby to Zgromadzenie, było odtąd i na zawsze, środkiem Jedności Mularskiej, w tym Kraju, składem woli L.: szczegulnych. Warzżtatem czyli mieyscem, w którym ich wole oświadczone, miarkowane i liczone będą, końcem złożenia onych większością powżeczney Woli, która tym samym będąc Prawem, powinna być ogłoszona, i porządny L.: do wiadomości podana.

Zadne nowe Prawo, ani żadna w dawnych odmiana, w wspomnionym WIELKIEGO
Aij

Wschodu Zgromadzeniu nastąpić nie będzie mogła; dopoki Projekt w tey mierze, nie będzie wprzod podany i roztrząśniony w **Warsztacie Naszych WIELKICH URZĘDNIKOW**, a ztamtąd, Deputowanym Pełnomocnym oddany, do przesłania L.: szczegółnym; ktore powinny go będą roztrząsać, i na naybliższe **WIELKIEGO Wschodu Zgromadzenie**, stosowne swoim Pełnomocnym dać Instrukcyę. **A** gdyby się zdarzyło, iżby niektore L.: czy to przez opieźzałość, czyli też z innego powodu, spóźniły roztrząśnienie Projektu, i uwiadomienie Pełnomocnych, o swoiey woli, z drugiey zaś strony, gdyby zwłoka ztąd wynikająca, sprzeciwiała się dobru Towarzystwa, wstrzymując Czynność Władzy Prawodawczej; Postanawiamy: Iż takowy Projekt, gdy był L.: przesłany, lub Ich Pełnomocnym oddany, szczęścią Tygodniami przed Zgromadzeniem **WIELKIEGO Wschodu**, a Deputowany Pełnomocny nie odebrał w tey mierze Instrukcyi; takowe milczenie będzie oznaczać, iakoby L.: spuszczała się zupełnie na swego Pełnomocnego, i zostawiła Mu moc oświad-

czenia za nią zdania; podług sumnienia i światła swojego.

A R T: II.

MOC WYKONTWALĄCA.

Chcemy i stanowimy: Ażeby to Zgromadzenie WIELKIEGO WSCHODU miało nie tylko moc i władzę stanowienia Praw, wszystkie porządne L.: Krolestwa, i W. X. Litewskiego obowiązujących; lecz nad to, przywodzenia ich do skutku, upoważniając, i potwierdzając wszelkie środki, których tym końcem użyć może.

A R T: III.

MOC STANOWIENIA, I PRZTĘCZA L.:

Chcemy i stanowimy: Ażeby żadna L.: pod Powagą czterech Naszych L.: Prowincjonalnych założona, nie była wprzód mianą za porządną, i części Narodowego Mularstwa nie składała; do poki Jey Dyploma Uroczystym Aktem potwierdzone, i w Archiwach WIELKIEGO WSCHODU zapisane nie będzie; a to w przeciągu trzech Miesięcy od daty wydania rachując. Temuż WIELKIEMU WSCHODOWI, daie-

my moc przyięcia do społeczeństwa dawnych L.: jeżeli ktore zechcą się do Niego przyłączyć, jako też kassowania i odłączenia od porządnego Mularstwa Ciała, każdą L.: i każdego Członka L.: gdyby się wykroczenie przeciw Towarzystwu okazało.

A R T: IV.

MOC SĄDOWNICZA.

Chcemy i stanowimy: Ażeby WIELKI Wschod był Sądem *ultima Instantia*, w Sprawach o Przepięstwo Praw, i Urzędzeń, między Członkami L.: między Członkiem a L.: tudzież między L.: samemi; niemniej: ażeby w ogulności ostatecznym był Praw tłumaczem, iak onych jest sprawcą.

A R T: V.

MOC TRAKTOWANIA.

Chcemy i stanowimy: Ażeby WIELKI Wschod Narodowy sam jedynie miał moc Traktowania z Zagranicznymi Wschodami, wchodzić z Niemi w Przymierza, i zawierać umo-

wy tak ogólne iako i szczególne; uznając za nieważny, i nieprzyzwoity, wszelki Akt takowy, bez wiedzy i pośrednictwa WIELKIEGO WSCHODU, między jedną z L.: naszych, a L.: Zagraniczną zaśły. Zostawiamy jednak L.: naszym moc i wolność, utrzymywania Przyjacielskiej i Braterskiej z innymi L.: tak w Kraiu, iako i za Granicą Kórrespondencyi.

A R T: VI.

MOC DZIELENIA SIĘ NA WARSZTATY.

Ażeby WIELKI WSCHOD Moc i Władzę, których mu powierzamy, z wszelką dokładnością, i najskuteczniejszymi środkami mógł sprawować, chcemy i stanowimy: iż mu będzie wolno dzielić się na Departamenta, stanowić Warsztaty czyli Izby z Członków swoich do sprawowania Interessów złożone, wyznaczać Kommissye czasowe, lub nieustające, nakoniec sprawować Prawa Najwyższej Władzy, tak w Prawodawstwie, iako w Exekucyi, Sądzeniu i traktowaniu z Zagranicznymi

WSHCHODAMI, a to w sposobie i środkami, iakie osądzi za nayprzyzwoitsze, dla dopełnienia celu ustanowienia swego.

A R T: VII.

GRANICE WŁADZY IEGO.

Ten **WSCHOD WIELKI** nie będzie mógł nigdy wdzierać się w Prawa Naywyższej Kapituły, do ktorej *exclusive* należy rząd Mistyczny i Duchowny Towarzystwa.

A R T: VIII.

SKŁAD IEGO.

Mieć chcemy: Ażeby **WIELKI WSCHOD** składał się iako niżej:

A R T: IX.

Deputowani Pełnomocni L.: porządnych **Krolestwa i W. X. Litewskiego**, będą Istotnemi i Czynnemi Członkami **WIELKIEGO WSCHODU**. Z Ich Woli przeliczoney, składa się więkzością głosow powizechna **Wola czyli Prawo**.

Ci Pełnomocni, większością głosów, w każdej L.: przed pierwszym dniem Miesiąca Marca obierani, przez Rok, na tym Urzędzie zostawać będą. Każdy Mularz Członek porządny L.: może być Deputowanym Pełnomocnym obrany; byleby był Mistrzem, i obowiązał się pilnować zgromadzeń, **WIELKIEGO WSCHODU**.

Każda L.: Prowincjonalna, ktoraby miała jednego z Członków swoich, pod Wschodem Warszawskim mieszkającego, nie omieszka dać mu Pierwszeństwa; lecz nie mając żadnego, może obrać swego Pełnomocnego z liczby Braci Mularzów, stopniem Mistrza zaszczyconych, Członków L.: porządných, pod Wschodem Warszawskim pracujących. A gdyby z żadnym tak ściśle nie miała znajomości, aby w Nim ufność swoją położyć mogła; Uda się do **NAYSLAWNIEYSZEGO WIELKIEGO NAMIESTNIKA PROWINCJONALNEGO** z prośbą, o wymienienie dwóch zdatnych Członków, z których jednego wybierze.

Gdy Mistrz L.: Prowincjonalney, w **WIELKIM WSCHODZIE** znajduje się: i od L.: swojej

jest umocowany, Plenipotencya Deputowanego Pełnomocnego wstrzymaną zostanie. Lecz gdyby rzeczony Mistrz Katedralny, nie miał takowej Plenipotencyi, będzie tylko przytomny Praconi WIELKIEGO WSCHODU, jako Spektator z Honorami w Świątnicy.

Gdy L.: obierze swojego Deputowanego Pełnomocnego, powinna mu dać Instrukcyę, i Plenipotencyą. Plenipotencya ma bydź w tych wyrazach:

NA CHWAŁĘ WIELKIEGO SWIATA BUDOWNIKA, pod Przewodnictwem Naywspanialszego i Naypotężniejszego WIELKIEGO MISTRZA NN:.

Sprawiedliwa i doskonała L.: Sgo. Jana pod osobnym tytułem NN:.

*DO WSPANIAŁEGO WIELKIEGO
WSCHODU NARODOWEGO.*

POZDROWIENIE: CZĘŚĆ: I SŁAWA:.

My Mistrz, Przełożeni, i Robotnicy, Sprawiedliwej i Doskonałej L.: Sgo. Jana, pod o-

sobnym tytułem NN.: pod Wschodem NN.: oznaymujemy: Iż obraliśmy, iakoż obieramy za Naszego Deputowanego Pełnomocnego, do WIELKIEGO WSCHODU POLSKIEGO I LITIEWSKIEGO, Poważnego Brata NN.: Stopniem Mistrza zażczyconego, Członka Sprawiedliwej i Doskonaley L.: NN.: ktoremu nadaiemy moc Przekładania, Uchwalania, i Stanowienia Imieniem Naszym, w Zgromadzeniach WIELKIEGO WSCHODU przez Rok 57. przyrzekając uznać, za obowiązującą Nas każdą Uchwałę WIELKIEGO WSCHODU większością głosów zapadłą; na które rzeczony Nasz Pełnomocny, wolne oświadczy zdanie, i głos jego słuchany i hezony będzie. A wszelką Protektacyą takowym uchwałom uwłaczającą, za nieważną, i nakoby niedoszłą, deklarując.

Temuż Naszemu Deputowanemu Pełnomocnemu, daiemy moc, na mieysce swoje, w przypadku niebytności, wyznaczenia Namieślnika; lecz na jedno tylko WIELKIEGO WSCHODU Zgromadzenie, i pod obowiązkiem uwiadomienia Nas o tym. Na co dla lepszey wiary, Pieczęć L.: przycisnąć, i Imieniem Naszym

podpisać rozkazaliśmy. Dań pod Wschodem
NN.: Dnia = Miesiąca = R.: P.: S.: =

(L. S.)

NN.: *Mistrz Katedralny.*

NN.: *Pierwszy Dozorca*

NN.: *Drugi Dozorca.*

Z rozkazu NN.: Sekretarz

Każdy Deputowany Pełnomocny, następująca w WIELKIM WSCHODZIE wykona Przyśięgę.

“ Ja NN.: w obecności WIELKIEGO SWIATA
„ BUDOWNIKA, obiecuję, iż będę pilnować
„ pracowicie i gorliwie Interessow, Sprawie-
„ dliwej i Doskonałej L.: która mi ie powie-
„ rzyć raczyła; Iż się będę stosować we wwszy-
„ stkim do Instrukcyi, iakie od Niey mam so-
„ bie dane; Iż ich będę dopełniać *ad literam*
„ w każdym przypadku, gdzie będzie można,
„ a wiernie treść ich zachowam, gdy nie-
„ przewidziane okoliczności uczynią ie nie-
„ dostatecznemi. Tak mi Boże dopomóż. „

Obowiązki Deputowanego Pełnomocnego są:

- 1mo.* Oświadczać WIELKIEMU WSCHODOWI żądze, i wole L.: swoiey w rzeczach, w których Instrukcyje odbierze.
- 2do.* W tych zaś, ktoreby były nieprzewidziane, lub ktoreby zaufanie L.: światłom jego poruczyło; dawać zdanie do zamiarow Towarzystwa, do Interesow L.: swoiey, i do Treści Instrukcyi ogólnych, stołowne.
- 3tio.* Każda korespondencya między WIELKIM WSCHODEM a L.: przechodzić będzie przez ręce Jey Pełnomocnika. Obowiązany jest: donosić L.: swoiey, o wszystkich zdarzeniach, ktore Ją równie jak i Towarzystwo w ogulności, obchodzić mogą. Posyłać Jey będzie List okólny, ktory po każdym WIELKIEGO WSCHODU Zgromadzeniu, obwieści L.: o Pracach Jego, z drugiey strony, powinien będzie od L.: swoiey, co Rok przed pierwszym Marca, podać do WIELKIEGO WSCHODU Obraz rzeczoney L.: podług Schemma, (ktore przepisane będzie) ułożony.

4to. Gdyby się wzięła w L.: Jego sprawa iaka kłotliwa, która nie mogąc tam być zakończoną, przychodziłaby do poznania i wyroku WIELKIEGO WSCHODU, on Jey będzie donoficielem, i obrońcą zdania, iakie w L.: przemogło.

Każda L.: za naymnieyszym nieukontentowaniem, może cofnąć daną swojemu Pełnomocnemu Plenipotencyą, obwieszczając go o tym, przez szczegulną odezwę. Wypis Księgi Budowniczey, dowodzący mianowanie innego Pełnomocnika, tudzież Nowa Plenipotencya, i Instrukcyja L.: mają być przesłane W. Warzstatowi.

Deputowany Pełnomocny, iedną tylko L.: zastępować może. Tytuł Jego będzie: Przewielebny, i Naypoważnieyfy.

WIELCY URZĘDNICT.

Prace WIELKIEGO WSCHODU przydowane i styrowane, od następujących będą Wielkich Urzędników.

- 1 NAYWSPANIALSZY I NAYPOTĘŻNIEYSZY WIELKI MISTRZ.
- 2 NAYSLAWNIEYSZY NAMIESTNIK W. MISTRZA DO PROWINCYI WIELKOPOLSKIEY.
- 3 NAYSLAW: NAMIESTNIK W. MISTRZA DO PROWINCYI LITEWSKIEY.
- 4 NAYSLAW: NAMIESTNIK W. MISTRZA DO PROWINCYI MAŁOPOLSKIEY.
- 5 PRZEWIELEBNY PIERWSZY WIELKI DOZORCA.
- 6 PRZEW: DRUGI WIELKI DOZORCA.
- 7 NAYPOWAZNIEYSZY WIELKI MOWCA.
- 8 NAYPOW: WIELKI SEKRETARZ.
- 9 NAYPOW: WIELKI PODSKARBI.
- 10 NAYPOW: WIELKI OBRZĄDKOW MISTRZ.
- 11 NAYPOW: WIELKI SĘDZIA.
- 12 NAYPOW: WIELKI JALMUZNIK.
- 13 NAYPOW: WIELKI PIECZETARZ.
- 14 NAYPOW: WIELKI ARCHIWISTA.
- 15 NAYPOW: WIELKI MIECZNIK.
- 16 NAYPOW: WIELKI BUDOWNICZY RACHMISTRZ.
- 17 NAYPOW: WIELKI STUARD.
- 18 NAYPOW: MOWCA.
- 19 NAYPOW: SEKRETARZ.
- 20 NAYPOW: OBRZĄDKOW MISTRZ.

21 NAYPOW: GOSCINNIK.

22 NAYPOW: STUARD.

A R T: XI.

O WIELKIM MISTRZU.

Wielki Mistrz jest Głową Towarzystwa. Tytuł Jego Naywspanialszy i Naypotężniejszy.

Będzie co Rok obierany w WIELKIM WSCHODZIE na Uroczyść Sgo. Jana w Zimie, większością krefek sekretnych, z liczby Mularzow Doskonałych, wyfokiemi Swiatłami zaszczyconych, Urodzeniem, Przymiotami, i Cywilnemi, lub Woyskowemi Urzędami znakomitych.

Może być tak długo potwierdzany, iak się Towarzystwu podobać będzie. Lecz iego potwierdzenie, rownie iako Elekcya, następować ma większością krefek sekretnych, sposobem niżey w Artykule o *Elekcjach* przepisanym.

Ipso facto jest Prezefem WIELKIEGO WSCHODU, iako też Departamentow i Warfztatow
do

do przygotowania, i sprawowania Interesów wyznaczonych.

Mistrz Katedralny każdej L.: porządnej, otwierać Ją będzie tym sposobem:

W IMIĘ WIELKIEGO SWIATA BUDOWNIKA i za Przewodnictwem Najwspanialszego i Najpotężniejszego Wielkiego Mistrza NN.: otwieram &c.: &c.: &c.:

Osoba Wielkiego Mistrza jest szanowna; a ktokolwiek ubliży poszanowaniu i posłuszeństwu, które mu przynależą, będzie natychmiast kryminalnie sądzony, po uczynionych Wielkiego Mowcy wniesieniach.

Wszystkie Akta WIELKIEGO WSCHODU, i Warsztatu Wielkich Urzędników, zaczynać się będą w tey osnowie:

W IMIĘ WIELKIEGO SWIATA BUDOWNIKA i pod Przewodnictwem Najwspanialszego i Najpotężniejszego W. Mistrza NN.: &c.:

Gdy Wielki Mistrz w Pracach przodkuie, Jego sam podpis, i Wielkiego Sekretarza, dostateczny jest do ważności iakiegokolwiek bądź Aktu; Lecz w Jego nieprzytomności,

trzymający Młotek i dway Wielcy Dozorcowie podpisywać powinni.

Wielki MISTRZ daie głos we wfzystkich Zgromadzeniach, w ktorych Młotek trzyma; ale oraz ma moc uderzeniem Młotka, nakazać milczenie, ktobykolwiek na złe używał Prawa mowienia.

Nikomu odmowić nie może Głosu z kolei, w jedney materyi; od niego zaś zależy nie dać go, iak raz ieden tylko.

Gdy propozycja iaka, przyzwoitym sposobem wprowadzona zostanie; powinien natychmiast do Jey roztrząśnienia i uchwalenia przez zbieranie Głosow przystąpić; chyba gdy będzie sądził potrzebne zamknięcie L.: albo gdy Członek WIELKIEGO WSCHODU domowi sie o Deliberacyą. Ktorego iednak Prawa Wielcy Urzędnicy użyć nie będą mogli, tylko w rzeczach sobie przynależnych. Ta zaś Deliberacya, raz ieden tylko w jedney materyi, miejsce mieć może.

Mianuie na Urzędy: Mowcy, Sekretarza, Obrządkow Mistrza, Gościnnika, i Stuarda,

tudzież Namieśtników Urzędników nieprzytomnych.

Wyznaczać będzie do wszystkich Kommissyow czasowych, Deputacyi &c. &c. które wyrokiem WIELKIEGO WSCHODU uchwalone zostana

Może zmniejszyć karę na L.: lub Mularza, wyrokiem WIELKIEGO WSCHODU, wskazaną.

Sam ieden dodawać będzie lata, do dostąpienia stopniow.

Zwoływać będzie *extraordinaryne* WIELKIEGO WSCHODU Zgromadzenia.

Będzie miał Prawo wstrzymywać *activitatem*, jednego z Urzędników WIELKIEGO WSCHODU, aż do blizkiego Zgromadzenia; na którym powinien opowiedzieć przyczyny, dla których go ukarał.

Nie może iednak używać tego Prawa na Deputowanych Pełnomocnych, których osoba jest uprzywilejowana, i którzy nie mogą być sądzeni: tylko na Uroczystym WIELKIEGO WSCHODU Zgromadzeniu.

Nie będzie mógł wyznaczać na miejsce nieprzytomnego Pełnomocnego.

Zaden Pełnomocny, ani Urzędnik, w czasie zwykłych WIELKIEGO WSCHODU Zgromadzeń oddalić się nie będą mogli, nie uprzedziwszy Go o swoiey niebytności. Deputowani Pełnomocni, powinni o tym ostrzedz na piśmie, i zaraz wymienić Brata, ktorego chcą mieć na swoim miejscu, na blizkim Zgromadzeniu.

Staraniem Wielkiego MISTRZA będzie, odwiedzać w osobie, lub przez Namieśtnikow do tego przez siebie umocowanych, wszystkie L.: WIELKIEMU WSCHODOWI podległe; a to: ile możności iak nayszęściey.

Gdyby się zdarzyło, żeby Wielki MISTRZ miał się oddalić, naysięwzemu po sobie w Rzędzie przytomnemu da umocowanie; ktorym upoważni Go do podpisywania Listow okolnych, Konstytycyi L.: i Korrespondencyi Zagranicznejey. Urzędnik mający takowe umocowanie, podpisywać będzie, w ten sposób:

*NN.: = od Nayszanialszego i
Naysięwzniejszego Wielkiego
MISTRZA NN.: umocowany.*

O WIELKICH NAMIESTNIKACH.

Trzech będzie Wielkich Namieſtnikow:

WIELKI NAMIESTNIK DO PROWINCYI WIELKO-
POLSKIEY.

WIELKI NAMIESTNIK DO PROWINCYI LITEW-

WIELKI NAMIESTNIK DO PROWINCYI MAŁO-
POLSKIEY.

Będą mieć tytuł *Nayſtawnieyſzych*, i zachowaią między ſobą porządek, w jakim ſą wyżej wypisani.

Będą obierani przez Deputowanych Pełnomocnych L.: kaźdey Prowincyi, to ieſt:

Wielki Namieſtnik do Prowincyi Wielko-
Polskiej, przez Pełnomocnych, L.:
Wielko-Polskich.

Wielki Namieſtnik do Prowincyi Litew-
skiej, przez Pełnomocnych, L.: Li-
tewſkich.

Wielki Namieſtnik do Prowincyi Mało-
Polskiej, przez Pełnomocnych, L.:
Mało-Polskich.

Pierwszy z Nich w Rzędzie zastępuje Wielkiego Mistrza; we wszystkich Jego Prerogatywach i Obowiązках, wyjąwszy:

1. W mocy zmniejszenia kary.
2. W mocy przydawania łat.
3. W mocy wstrzymania *Activitatis*, Urzędnika WIELKIEGO WSCHODU.
4. W mocy mianowania na Urzędy wyborowi Wielkiego Mistrza wyżej zostawione.

Co do ostatniego Artykułu; Wielcy Namieśtnicy, a w Ich nieprzytomności pierwszy z kolei, będą mogli w czasie niebytności WIELKIEGO MISTRZA przystąpić do tej nominacyi, byleby od niego byli umocowani.

Każdy Wielki Namieśtnik pracy i pieczy dokładać będzie, w Interessach Towarzystwa w Prowincyi; ktora do niego należy. W wielkiego niezaniebda starania do Jego tam utrzymywania, wspierania i rozszerzania, ile możności. Dla tego powinien zasiągać dokładney wiadomości po wszystkich Miastach, gdzieby się dawni Mularze znajdować mogli, i wzywać ich do łączenia się w Zbior L.: Ma

się znosić w tej mierze z Pełnomocnymi L.: swoiey Prowincyi; ktorzy sami obowiązani są zasięgać rady od swoich L.: aby potrzebne mieć mogli uwiadomienie.

Każdy Wielki Namieśnik, będzie miał u siebie Obraz ogulny wszystkich L.: w Prowincyi swoiey.

Gdy Członek iaki L.: Prowincjonalney, przybędzie do Stolicy, powinien mieć od swoiey L.: Patent, który Jey Pełnomocnemu pokaże. A ten powinien go zaprowadzić do Wielkiego Namieśnika Prowincjonalnego, ktorego będzie obowiązkiem wspierać go radą i pomocą, tak w sprawach Mularskich iako i Cywilnych.

Wszystko co się ściąga do Mularzy Zagranicznych, ktorzy przybywają do Stolicy, do Wielkiego Namieśnika Prowincyi Wielko-Polskiej należy.

Wielcy Namieśnicy obowiązani są iak najczęściej, ile możności, odwiedzać L.: tak w Stolicy, iako i w Prowincyach, kędy się znajdować mogą; a tam z honorami w szczególnych Urządzeniach przepisanemi, przyimo-

wani będą; każdy Urzędnik, i każdy Członek L.: z uszanowaniem i powolnością, ich przestrogi i rady, przyjmować powinien.

A R T: XIII.

O WIELKICH DOZORCACH.

Dwaj Wielcy Dozorcowie będą od WIELKIEGO WSCHODU większością krefek sekretnych obierani.

Po trzymającym Młotek, oni są: ktorzy prace styruią; wszystkie wole i przełożenia Młotka powtarzają, proszą o głos, dla Członków z rzędow swoich, na ktorych przywodzą do skutku Prawa dobrego porządku.

Tytuł ich jest *Przewielebny*.

Członki każdego rzędu udają się do nich po objaśnienie: iakiego potrzebować mogą. Uderzenie Młotka jednego z Dozorcow, głębokie w rzedzie Jego milczenie przywodzi, ktore to uderzenie, powinno tak bydź poważane, iak samego Wielkiego Mistrza. Nieposłuszeństwo Członka WIELKIEGO WSCHODU powadze Dozorcow, jest jednym z największych prze-

stępstw w Mularstwie; na zażalenie iednego z Dozorcow , Wielki Mowca obowiązany będzie czynić Urzędownie przeciw wykraczającemu. Wielki MISTRZ za żądaniem Wielkiego Mowcy , natychmiast rozkaże Mu przykryć L.: która wyrok swoy wyda.

A R T: XIV.

Wielki Mowca, większością krefek sekretnych obierany będzie, Jego tytuł rownie iako i wfszytkich innych Urzędnikow WIELKIEGO WSCHODU iest: *Najpoważniejszy*.

Powinien doskonałą posiadać wiadomość Ustaw, Urządzeń i Zwyczajow Towarzystwa, aby w każdym zdarzeniu, mógł bydz Ich obroną i podporą.

Gdy Propozycya iaka w Wielkim Wschodzie zagaiona będzie, Wielki Mowca Głos z Urzędu zabierze, dla informowania L.: o rzeczy, o którą idzie; Powinien ją rozważyć, iezeli iest pożyteczna? i iezeli zgadza się z Prawami? a potym przełoży Konkluzye do przy-

ięcia lub odrzucenia Propozycyi. Skoro zaś mowić przestanie, trzymający Młotek poda rzecz do roztrząśnienia, a każdy Członek będzie miał Prawo żądać głosu, i wyrazić zdanie swoje, zgodne lub przeciwne zdaniu Mowcy.

Wielki Mowca, jest Członkiem koniecznym wszystkich Kommissyi, tak czasowych jako nieustających.

W każdej sprawie do dobrego porządku, i przestępstw ściągającej się, jest obrońcą strony Publiczney; Jego Konkluzye, powinny być podług Praw surowości.

Mowy w Uroczyści, składają część Jego obowiązkow.

A R T: XV.

O M O W C Y.

Mowca od Wielkiego Mistrza będzie mianowany.

Jako zastępuie Wielkiego Mowcę nieprzytomnego, i dzieli prace Jego, ile razy jest od Niego wezwany, tak powinien mieć zdatność i przymioty, których ten Urząd wymaga.

O WIELKIM SEKRETARZU.

Wielki Sekretarz większością krefek sekretnych obierany będzie.

Będzie trzymać kreślenie prac **WIELKIEGO WSCHODU** w języku Polskim i koncytować wszystkie Pisma, które w tym języku być mają. Wszystkie Pisma podpisywać będzie w ten sposób:

*Z zlecenia WIELKIEGO WSCHODU
NN: Wielki Sekretarz.*

Listy zwołujące na Extraordynaryjne Zgromadzenia, będą także od niego podpisywane, lecz sposobem następującym:

*Z zlecenia Najwyjspanialszego i Najpotężniejszego WIELKIEGO MISTRZA
NN: Sekretarz.*

Na każdym **WIELKIEGO WSCHODU** zwykłym Zgromadzeniu, złoży do *Archivum* wszystkie zesłanego Kwartału papiery, których Regestr przez siebie podpisany, **Wielkiemu Archiwście** odda za rewersem.

W tydzień po Elekcjach zawiesi w Świątyni Obraz wszystkich Członków WIELKIEGO Wschodu.

Wielki MISTRZ, trzcy Wielcy Namieśtnicy na czele Obrazu; po nich Pełnomocni L. i Inni Wielcy Urzędnicy.

Gdyby się trafiło że jeden Brat będzie razem Pełnomocnym i Urzędnikiem, imię jego między Pełnomocnemi napisane, i w rzędzie Urzędów powtorzone będzie.

Wielki Sekretarz uwolniony jest w każdym zdarzeniu od wszelkiej składki zwyczajney i nadzwyczajney; WIELKI Wschod płacić będzie za Niego część przypadającą na Święta i Bankiety.

Wielki Podskarbi mocen jest wydawać za iego kwitem, potrzebne pieniądze na koszt Kancellaryi i Expedycye, z których rachunek czynić ma na każdym zwykłym WIELKIEGO Wschodu Zgromadzeniu.

ART: XVII.

O SEKRETARZU.

Sekretarz od nominacyi Wielkiego MISTRZA zależy, będzie trzymać kreślenie prac w ię-

zyku Francuzkim tak w Wielkim Wschodzie, iako i Warzstacie Wielkich Urzędnikow, i koncytować wszystkie Pisma Francuzkie, tak wewnętrzne iako i zewnętrzne. Tych wszystkich prerogatyw i uwolnień, które Wielkiemu Sekretarzowi są nadane; używać będzie. A nadto będzie brał Penją ktorey wyznaczenie Warzstatomu Naszych Urzędnikow polecamy.

A R T: XVIII.

O WIELKIM PODSKARBIM.

Wielki Podskarbi większością kresiek sekretnych obierany będzie.

U niego jest skład całego Funduszu WIELKIEGO Wschodu; ktorego przychodu i wydatku dokładne Regestra utrzymywać ma.

Nie będzie mógł żadney summy wypłacać, tylko na mocy Uchwały WIELKIEGO Wschodu, lub Warzstatu Wielkich Urzędnikow; ktorey wypis wydany, służyć mu będzie za assygnacyą; wyjąwszy:

1. Wielkiemu Sekretarzowi na koszt Kancellaryi.

Wielkiemu Stuardowi na wypłatę części Komornego, na **WIELKI WSCHOD** przypadającej, i na inne wydatki, które mu poruczone być mogą.

Dawać będzie kwity **MISTRZOM** Katedralnym i Pełnomocnym L.: gdy datinę Rocznią załpokoią

Na każdym **WIELKIEGO WSCHODU** Zgromadzeniu, **Wielki Podskarbi** ogłosi summy, które odebrał, które wydał, i które w kasie pozostaia się. Księgi Budownicze Sekretarzow, uczynią o nich wzmiankę, a **Wielki Budowniczy Rachmistrz** w Regestrze swoim one zapise.

Na kilka dni przed Uroczyścią **Sgo. Jana** w Lecie i Zimie, zdawać będzie rachunki przed **Warsztatem Wielkich Urzędnikow**, sposobem: jaki mu przepisany będzie. Gdzie na ow czas pieniądze w kasie swojej pozostałe okaże w gotowiznie, i złoży Regestr wszystkich długow **Skarbowi Wielkiego Wschodu** winnych; a **Warsztat Wielkich Urzędnikow**, obmyśli środki do onych odebrania.

O WIELKIM OBRZĄDKOW MISTRZU.

Wielki Obrządkow Mistrz, większością kretek sekretnych obierany będzie.

Pilną mieć będzie na to baczość, ażeby każdy Pełnomocnik, każdy Urzędnik i każdy obecny posadzeni byli na miejscu: iakie im urzędzenia wyznaczają. We wszystkich Uroczyściach powinien wespół z Departamentem porządkow ułożyć Projekt obrządku; który będzie Warztatowi Wielkich Urzędnikow oddany, końcem pozyskania potwierdzenia zupełnego.

Gdy oznaymi o Bracie, ma ostrzedz o honorach winnych stopniom, lub Dostoieństwu tego, który ma bydź wprowadzony.

O MISTRZU OBRZĄDKOW.

Mistrz Obrządkow, od mianowania Wielkiego Mistrza zależy, ktorego staraniem będzie wybierać osobę równą znościomości trzech językow mającego.

Zastępować będzie Wielkiego Obrządkow Mistrza, w Jego nieprzytomności, i dopomagać mu we wszystkich Jego powinnościach.

A R T: XXI.

O WIELKIM SĘDZIU.

Wielki Sędzia, większością krefek sekretnych obierany będzie.

Prawa i zwyczaje Mularskie doskonale posiadać ma.

We wszelkich sprawach obowiązany jest poznać dowodnie treść rzeczy, o którą idzie; Przetóżenia stron obydwóch i Swiadkow słuchać, Dokumenta ściśle roztrząsać będzie.

U niego czynione będą Wpisy wszystkich Spraw, do Sądu WIELKIEGO WSCHODU, lub Warsztatu Wielkich Urzędników przychodzących; ktore z kolei przywoływać ma.

Skoro Sprawy jakiey kłotliwej przetóżenie odbierze, starać się powinien nakłonić strony do ugody, a dopiero, gdy mu się to niepowiedzie, Sprawę Sądownie rozpocznie.

A R T:

O WIELKIM JAŁMUZNIKU.

Wielki Jałmużnik, większością krefek sekretnych obierany będzie.

U niego składane będą Fundusze na wsparcie nędzy przeznaczone, odwiedzać będzie imieniem WIELKIEGO WSCHODU, wszystkich Pełnomocnych i Urzędników, którzy się za chorych podadzą.

Rachunki swoje Przychodu i Wydatku, Warsztatowi Wielkich Urzędników przed Zgromadzeniem, na Uroczystości Sgo. Jana w Lece i w Zimie zdawać będzie. Na każdym zaś WIELKIEGO WSCHODU Zgromadzeniu, ogłosi summy jakie odebrał, jakie wydał, i jakie mu się w kasie pozostaia. W księgach Budowniczych uczyniona będzie o nich wzmianka, a Wielki Budowniczy Rachmistrz, w swoim ie Regestrze zapisze.

Wszelkie proźby o wsparcie, zaniezione bydź maia do Wielkiego Jałmużnika; ktorego będzie obowiązkiem poznać gruntownie

Prawa, do dobroczynności Towarzystwa tych, którzy z niemi przychodzą.

Będzie mógł łożyć czwartą część Przychodu na tajemne jałmużny, z których zdawać nie będzie rachunku; lecz drugie trzy części nie będą mogły być wydane: tylko za uchwałą WIELKIEGO WSCHODU, lub Warzszatu Wielkich Urzędników, a tey Wypis za Aflygnacyą służyć mu będzie.

Na dwóch WIELKIEGO WSCHODU Zgromadzeniach, w czasie Uroczyści Letniej i Zimowey, zdawać będzie Sprawę Urzędu swego, w mowie wyliczającej wszystkie Dobroczynności, ktoremi nędze wspomogło Towarzystwo.

A R T: XXIII.

O WIELKIM PIECZĘTARZU.

Wielki Pieczętarz, większością krefek sekretnych obierany będzie.

U niego złożone będą: Pieczęcie i Stempel WIELKIEGO WSCHODU.

Staraniem Jego będzie żadnego wprzod nie pieczętować Pisma, dopokiby niebył upewnio-

nym, że wszystkie Przepisy: zwyczajni i Prawa, są zachowane. Pieczęcie i Stempel nigdy z L.: wyniesione być niepowinny. Podpisywać się będzie w ten sposób:

Stempel i Pieczęć przycisneliśmy

NN.: Pieczętarz.

Trzymać będzie Regeſtr wszystkich Piſm i Aktow, ktore zapieczętuie; z wyrażeniem czasu uchwały, na mocy ktorej zostały wydane, i czasu przyłożenia Pieczęci.

A R T: XXIV.

O WIELKIM ARCHIWISCIĘ.

Wielki Archiwista, większością krefek sekretnych obierany będzie.

Będzie miał sobie powierzony skład Archiwow WIELKIEGO WSCHODU, na każdym WIELKIEGO WSCHODU zwyczajnym Zgromadzeniu ma odbierać od Sekretarzow wszystkie z zeszłego Kwartału papiery; a na odebrane da im

Cij

Rewers. Staraniem Jego będzie, aby wszystkie Papiery w takim ułożone były porządku: iżby ie na każdą potrzebę łatwo mogli wynaleść.

Co Rok przed wyściem z Urzędu, Warztałt Wielkich Urzędników wyznaczy Kommissyą, do przejrzenia porządkow Archiwow i zweryfikowania Regestrow. Podługtey Rapportu, Warztałt Wielkich Urzędników wyda mu, na zakwitowanie z Urzędu Wypis z kłiegi Budowniczey, w ktorey ten Rapport będzie zapifany.

A R T: XXV.

Wielki Miecznik, większością kresek sekretnych obierany będzie.

Czynne tego Urzędnika są obowiązki w obrządkach Towarzystwa. Poprzedza Wielkiego Mistrza, niosąc przed nim na Węzłowie błękitnym Miecz, Powagi i Władzy wizerunek.

A R T: XXVI.

*o WIELKIM BUDOWNICZYM
RACHMISTRZU.*

Wielki Budowniczy Rachmistrz, większością krefek sekretnych obierany będzie.

Powinien przeglądać i weryfikować Rachunki Wielkiego Sekretarza, Wielkiego Podskarbiego, Wielkiego Jasnuznika i Wielkiego Stuarda; tudzież na nich potwierdzenie, lub uwagi swoje zapisywać, wprzod niżeli Warfztatowi Wielkich Urzędników okazane będą.

Na każdym WIELKIEGO Wschodu zwyczajnym Zgromadzeniu, w Regestr zapisywać będzie, ogłoszenie stanu Przychodu i Wydatku czterech Urzędników wyżej rzeczonych.

A R T: XXVII.

Wielki Stuard, większością krefek sekretnych obierany będzie.

Będzie mieć dozór nad wszystkimi sprzętami L.: ktorey pilnować i rząd domowy utrzymywać będzie, stofownie do przepisów, iakie od Warzztatu Naszych Wielkich Urzędników uczynione będą. Temu obowiązany będzie zdawać rachunek: tak z Przychodu i Wydatku, iako też co do Sprzętów i Klejnotów, ktore mu powierzone będą, i ktorých dokładny Regestr trzymać ma. A wyż rzezonym Naszym Wielkim Urzędnikom, polecamy pilną straż na wszelkie zdrożności, ktoreby się na potym tak w tym Departamencie, iako i w innych wśliznąć mogły.

A R T: XXVIII.

O G O S C I N N I K U.

Gościnnik od mianowania Wielkiego Mistrza zależy; Będzie zastępować Wielkiego Janużnika, gdy mu zatrudnienia niepozwołą dopełniać powinności, w odwiedzeniu Braci chorujących.

Powinien mu także dopomagać w wyfzukiwaniu pewności Prawa tych, ktorzy wsparcia żądają.

ART: XXIX.

O STUAR D Z I E.

Stuard, od mianowania Wielkiego **MISTRZA** zależy; będzie wyřęcać nieprzytomnego Wielkiego Stuarda, i dzielić wszystkie prace Jego w ogulności.

ART: XXX.

*O WIELKICH URZĘDNIKACH W
OGULNOSCI.*

Jako przyſtoyność i porządek Prac, od dokładnego przez Urzędnikow L. obowiązkow swoich ſprawowania, a tych dopełnienie, od doskonałej ich znaomości, naywięcey zawiſło. Przeto My Deputowani Pełnomocni mieć chcemy; ażeby w Wigilią zwykłego Zgromadzenia WIELKIEGO Wschodu, było Zgromadzenie wſzystkich Naszych Urzędnikow; ktorym czytane będą Urządzenia, ich powinności zawierające.

Nikt Urzednikiem WIELKIEGO Wschodu obranym niebędzie, ktoby nie był stopniem Mi-

strza zaszczycony, i nie mieszkał po spolicie pod Wschodem Warszawskim.

Wszyscy Urzędnicy WIELKIEGO WSCHODU (wyjąwszy Wielkiego MISTRZA, trzech Jego Wielkich Namieśtników, Wielkiego Mowcy, Wielkiego Sekretarza, Wielkiego Podskarbiego, Wielkiego Obrządkow Mistrza, Wielkiego Sędziego, Mowcę, Sekretarza, Mistrza Obrządkow) mogą być Pełnomocnemi L.: lecz w tym przypadku, powinni będą siedzieć w rzędzie pomiędzy Pełnomocnemi. Sami tylko Wielcy Dozorcowie, zwykłego sobie miejsca nie opuszczają.

A R T: XXXI.

O O Z N A K A C H.

Wielki MISTRZ nosić będzie na szyi Krzyż, nakształt Biskupiego, na złotym łańcuchą zawieszony. Ubiór Jego będzie z atłasu białego, złotemi frędzlami bramowany. Nosić będzie szarfę z atłasu białego, frędzlami złotemi bramowaną, z prawego ramienia na lewy bok spadającą.

Namieśtnicy Wielkiego MISTRZA, nosić będą na szyi Krzyż, nakształt Maltańskiego, na fioletowej wstędze zawieszony. Ich ubiór również jak i wszystkich innych Wielkich Urzędników, będzie z irchy białey, wstęgą fioletową bramowany, z trzema rużyczkami tegoż koloru. Nosić także będą szarfę z fioletowego atłasu, srebrnemi średziami bram-

Każdy Wielki Urzędnik nosić będzie na szyi oznakę Urzędu swego, na wstędze fioletowej zawieszona.

Deputowani Pełnomocni, nosić będą ubiór przyozdobiony tak, jak i Wielcy Urzędnicy, a Kleynot L.: swoiey zawieszony: Ci ktorzy L.: Szkotzkie zastępują na wstędze poufowej, ci zaś ktorzy L.: Symboliczne, na wstędze błękitney na lewey pierci.

A R T: XXXII.

Prace WIELKIEGO WSCHODU, otwierać się i zamykać będą w Narodowym języku.

W czasie nieobecności WIELKIEGO MISTRZA otwarte będą późniet kwadransem po naznaczoney godzinie, od pierwszego z kolei.

Wielcy Urzędnicy siedzieć będą w następującym porządku:

Na prawey stronie Wielkiego MISTRZA.

- 1 WIELKI NAMIESTNIK DO PROWINCYI WIELKOPOLSKIEY.
- 2 WIELKI NAMIESTNIK DO PROWINCYI MAŁOPOLSKIEY.
- 3 WIELKI JALMUŻNIK.
- 4 WIELKI ARCHIWISTA.
- 5 WIELKI BUDOWNICZY-RACHMISTRZ.
- 6 MOWCA.
- 7 WIELKI PODSKARBI.

Na lewicy stronie Wielkiego MISTRZA umieszczeni będą.

SKIEY.

- 2 WIELKI SEDZIA.
- 3 WIELKI PIECZETARZ.
- 4 WIELKI MIECZNIK.
- 5 GOŚCINNIK.
- 6 SEKRETARZ.
- 7 WIELKI SEKRETARZ.

Wielki Mowca siedzieć będzie zaraz pod OLTARZEM.

Dway Stuardowie będą mieć krzesła swoje na wschodach Świątnicy.

Dway Obrządkow Mistrze siedzieć będą na Zachodzie.

Pełnomocni L.: choćby byli i Urzędnikami, będą zawsze siedzieć w równej liczbie w każdym rzędzie i podług kolei, w jakiej są wyżej wypisani; to jest:

W KOLUMNIE POŁUDNIOWEY.

- 1 Katarzyna pod Gwardją Połudną.
- 2 Stateczność Uwieczona.
- 5 Świątyni Isis.
- 4 Bogini z Eleusis.
- 5 Dobry Pasterz.
- 6 Szczęsne Ojswobodzenie.
- 7 Szkoła Mądrości.

W KOLUMNIE POŁNOCNEY.

- 1 Doskonała Jedność.
- 2 Doskonała Tajemnica.

- 3 *Tarcza Połnocna.*
- 4 *Litwin Gorliny.*
- 5 *Kościół Mądrości.*
- 6 *Orzeł Biały.*

Nikt z obecnych iakichkolwiek bądź stopniow, nie będzie mógł zasięć mieysca w obydwóch Kolumnach. Ci ktorym się honory nie należą, będą umieszczeni w drugim rzędzie.

Dway Wielcy Dozorcowie mieysca sobie zwyczajne osiadać mają.

Ciąg prac WIELKIEGO WSCHODU w ogulności prowadzony będzie, podług Urządzeń od Naywyższej Kapituły potwierdzonych, które L.: Nasze zachowują.

A R T: XXXIII.

O HONORACH WIELKIEMU MISTRZOWI.

Gdy po otwarciu L.: Naywspanialszy i Naypotężniejszy MISTRZ oznaymiony będzie, trzymający Młotek uderzy dziewięć razy,

trzy razy po trzy; co Dozorcowie powtórzą. Jeden z Wielkich Namieśtników, pierwszy w kolei po tym który jest przy młotku, weźmie pochodnię naybliższą od Ołtarza; po prawey jego ręce stanie Wielki Miecznik, niosąc Miecz na Węzglowiu z atłasu błękitnego; sześciu Braci, po trzech z czoła każdego rzędu obecnych, mający w ręku pochodnię, które zapalą od Wielkiego Namieśtnika, poydą w Processyi tym porządkiem: Wielki Obrządkow Mistrz na czele, Wielki Miecznik i Wielki Namieśtnik, sześciu Braci z zapalonemi pochodniami po parze.

Poczet ten poydzie w takowym porządku do Przed-L.: A gdy się do Wielkiego MISTRZA przybliży, Wielki Obrządkow Mistrz zawiesi mu Krzyż, Wielki Namieśtnik odda Pochodnię, a Wielki Miecznik Miecz prezentować będzie. To zrobiwszy ruszą się w porządku następującym: Wielki Obrządkow Mistrz naypierwszy, sześciu Braci zaraz za nim, po tych sam Wielki Miecznik, a za tym Wielki MISTRZ, mając po lewey ręce swego Namieśtnika; na końcu zaś Poczet Wielkiego MISTRZA.

Skoro Wielki Obrządkow Mistrz postrzeżony w L.: będzie, trzymający Młótek 9. razy uderzy; co i Wielcy Dozorcowie powtórzą; Kolumny złożą stalowe sklepienie, wszyscy obecni powstaną, oręż w ręku trzymając, równie iako Wielcy Urzędnicy i Bracia w Świątnicy umieszczeni. Dway Wielcy Dozorcowie mieć będą w iedney ręce Młótek, a w drugiej oręż, którym złożą sklepienie. Wielki Obrządkow Mistrz zatrzyma się na chwilę przy wŃchodach Świątnicy, sześciu Braci stanie w Ńzeregu, trzech z iedney, a trzech z drugiej strony. WIELKI MISTRZ ofadziwŃy w lichtarz Pochodnie, weydzie po wŃchodach do Świątnicy, od Wielkiego Obrządkow Mistrza i Wielkiego Miecznika poprzedzony. Tam znajdzie przy stopniu Ołtarza trzymającego Młótek, który Mu go odda. WŃtąpi na Tron, zkał po uderzeniu Młótkiem, od Dozorcow powtorzonym, powita Zgromadzenie. Zaraz po tym powitaniu Dozorcowie zalecą okłaski, ktore gdy się zakończą, WIELKI MISTRZ uderzy raz Młótkiem; co oznaczać będzie aby každy mieysce swoje zabrał. Na

ten czas Wielki Miecznik położy Węzglowie na Ołtarzu, i mieysce swoje zasiądzie. Wielki Obrządkow Mistrz zszedłszy ze wschodow Świątnicy, da hasło sześciu Braciom, aby na mieysce przeznaczone pochodnie swoje zanieśli; Polecą Im oraz zabrać mieysca, i sam na swoje powroci; gdzie nim zasiądzie, uderzy Łaską swoją o ziemię, oznajmując: iż obrządek jest zakończony.

Wyście z L.: Wielkiego Mistrza temiż samemi obrządkami obchodzone będzie, wyjawlży: że Wielki Namieśnik, który Mu towarzyszy, nie weźmie pochodni, i sześciu Braci powroczą do L.: z zagalzionemi pochodniami.

A R T: XXXIV.

O HONORACH WIELKIM NAMIEŚNIKOM.

Gdy po zagaionych Pracach, Namieśnik Wielkiego MISTRZA, wyższy w rzędzie od tego który Młotek trzyma, przyidzie do L.: następującym sposobem przyięty będzie:

Wielki Obrządkow Mistrz i czterech Braci z czoła rzędow obecnych, poydą naprzeciw niemu do drzwi, i prowadzić Go będą poprzeczając i oręż trzymając w ręku, aż do wśchodow Świątnicy, po których sam jeden wstąpiwszy, powita trzymającego Młotek, który Mu go offiarować będzie. Wzyscy Bracia tak w Świątnicy, iako w kolumnach, tudzież obecni, oręż w ręku trzymać będą.

Jeżeli zaś Wielki Namieśtnik przychodzący do L.: po Jey otwarciu, jest niższym w kolei od tego, który Młotek trzyma; przyięty będzie wyż pomienionym sposobem; z tą tylko różnicą: iż Wielki Obrządkow Mistrz poydzie sam naprzeciw niemu do drzwi i towarzyszyć mu będzie, aż do wśchodow Świątnicy, ktorey szranki mu otworzy.

A R T: XXXV. -

O HONORACH WIELKIM DOZORCOM.

Gdy Wielcy Dozorcowie otwartey już L.: oznaymieni będą, Wielki Obrządkow Mistrz
poy-

pojdzie ich u drzwi przyjmować, a całe Zgromadzenie powstanie do porządku.

A R T: XXXVI.

*O HONORACH DEPUTOWANYM
PEŁNOMOCNYM.*

Gdy Deputowany Pełnomocny wchodzi do L.: już otwartey, Urzędnicy w Świątnicy umieszczeni, i wszyscy obecni do porządku powstaną, równie iako i Młotek trzymający. Kolumny zaś Deputowanych Pełnomocnych z mieysc swoich nierużywfszy się, będą w porządku, a Wielki Obrządkow Mistrz poprzedać go będzie, aż do Jego mieysca.

A R T: XXXVII.

O HONORACH WIELKIM URZĘDNIKOM.

Gdy Urzędnik WIELKIEGO WSCHODU po otwarciu L.: nadeydzie, trzymający Młotek, i w Świątnicy umieszczeni, nie rużywfszy się z mieysca, będą w porządku, kolumny zaś tak Pełnomocnych iako i obecnych do porządku powstaną. A Wielki Obrządkow Mistrz to

warzyfzyć będzie, aż do wŃchodow Świątnicy, ktorey Szranki otworzy.

A R T: XXXVIII.

*O HONORACH KAPITULARNYM I MISTRZOM KATEDRALNYM PLENI-
POTENCTI OD L.: NIE MAIĄCYM.*

Gdy Mistrz Katedralny, lub Kapitularny do L.: nadeydzie po prac zagaieniu, całe Zgromadzenie w porządku będzie; a Wielki Obrządkow Mistrz towarzyŃzy Im aż do wŃchodow Świątnicy, ktorey Szranki otworzy. MieyŃce Ich będzie zaraz po Wielkich NamieŃstnikach przed Innemi Wielkiemi Urzędnikami.

Zagraniczni odwiedzaiący, a mianowicie ci, ktorzy za Urzędników Wielkiego Wschodu uznani zostaną, będą przyimowani podług obrządku od WarŃztatu Naszych Wielkich Urzędników przepisanego.

Członki wŃszytkich L.: Wielkiemu Wschodowi Narodowemu podległych, mogą być przytomnemi pracom Jego; chyba gdy Wielki MISTRZ rozkaże Im przykryć L.: co się ma

także rozumieć i o odwiedzających Braciach Zagranicznych.

A R T: XXXIX.

O GŁOSACH.

Naywspanialszy i Naypotężniejszy Wielki Mistrz będzie mieć dwa głosy, tak w obrządkach iako i Elekcyach, równie iako i ten, który go w nieprzytomności zastępuje.

Każdy Deputowany Pełnomocny L. będzie mieć jeden głos we wszystkich WIELKIEGO Wschodu pracach.

W obradach, w których celem jest Prawodawstwo, Urzędnicy WIELKIEGO Wschodu będą tylko mieli *vocem consultivam*, w Sądach zaś i Elekcyach *decisivam*.

Każdy Członek WIELKIEGO Wschodu może dać zdanie swoje głośno, i z wyrażeniem pobudek; a gdy tego nie chce, podnosi rękę na znak zezwolenia, lub ją trzyma spuszczoną na znak niepozwalania.

Gdy jeden z Członków WIELKIEGO Wschodu domowi się, aby propozycja *per vota secreta* decydowana była; Wielki Mistrz obowiąz

zany jest przychylić się do tego, polecając rozdanie każdemu Członkowi czynnemu po jedney gałce białey i czarney. Biała znaczyć będzie zawsze *affirmativè*, a czarna *negativè*.

A R T: XL.

O ELEKCYACH.

Wyjąwszy Urzędników, których wybor do Wielkiego MISTRZA należy, wszyscy inni Urzędnicy od WIELKIEGO WSCHODU będą obierani.

Trzey Namieśtnicy Wielkiego MISTRZA od Deputowanych Pełnomocnych L. każdej Prowincyi, iak się wyżej rzekło, obierani bydź mają.

Elekcya innych Urzędników WIELKIEGO WSCHODU odprawiać się będzie sposobem następującym:

Każdy z Deputowanych Pełnomocnych L. dwoch poda Kandydatow; których tyle we dwoy-na-sob będzie, ile jest Pełnomocnych. Z tych to Kandydatow Członki WIELKIEGO WSCHODU wybierać będą, a Wielki MISTRZ mia-

nować, ofobę do każdego Urzędu, który *pro vacanti* ogłoszony zostanie.

Wszystkie Elekcye czynione będą w kreskach sekretnych, ktore zbierać się będą iako niżej:

Gdy trzymający Młotek przywoła do Tronu Urzędnika, i oznakę Jego Urzędu złożyć na Ołtarzu zaleci; oznaymi przez Dozorców, że ten Urząd wakuie, i do nowej Elekcyi przystąpić należy. Na ten czas Wielki Mowca każdego obierającego z kolei przywoływać będzie, przywołany zbliżywszy się pisze na kartce imie Brata, ktorego chce mianować, zwiia ją w trąbkę i w pufzkę kładnie.

Gdy każdy już wotował, i trzymający Młotek jest o tym zapewniony; Wielki Obrządkow Mistrz wniydzie do Świątnicy, i pufzkę postawi na Ołtarzu; przy którym Wielki Mowca i Wielki Obrządkow Mistrz stać będą, gdy tym czasem trzymający Młotek rozwinie kartki, i na tyle ofobnych rozłoży ie części, ile jest imion napisanych; przeliczy kartki każdej części, i liczbe onych ogłosi; Wielki Sekretarz na ofobnym papierze zapi-

lawfzy wfzystkie krefki, głoſno przeczyta, a Wielki MISTRZ zaleci oznaymić kolumnom, kto więkſzość głoſow otrzymał.

Trzymający Młotek, będzie miał Prawo zalecenia na każdy Urząd jednego z pomiędzy Kandydatow; to jednak zalecenie wolności głoſow ubliżać bynajmniey nie może.

Imieniem Zgromadzenia oſwiadczy podziękowanie Bratu płaſtującemu Urząd, na który kto inny wynieſiony zoſtanie. Ten zaś po wykonaney Przyſiędze, kleynotem Doſtoieńſtwa ozdobiony, mieyſce ſwoje zabierze, i ztamtąd Zgromadzeniu podziękowanie złoży.

Lubo dzień Uroczyſtości Sgo. Jana w Ziemi na zwyczajne Elekeye ieſt przeznaczony, na każdym jednak Wielkiego Wſchodu Zgromadzeniu, wfzystkie Urzędy wakujące zapełnione być powinny.

Urząd Depuowanego Pełnomocnego w Wielkim Wſchodzie zoſtaie wakujący, gdy Pełnomocny nie będzie przytomny na jednym Zgromadzeniu, nie wyznaczywfzy nikogo na ſwoie mieyſce; o czym uwiadomiona być ma nieodwłocznie Ia. którą on zaſtępuje.

Dostoięstwo Urzędników **WIELKIEGO Wschodu** zawakuie, gdy Urzędnik bez prawnej przyczyny, i bez pozwolenia oddali się od Zgromadzenia; gdy prawny wyrok z Urzędu go wyzuwa; gdy trzy razy wciąż na pracach Warzttatu Wielkich Urzędników, bez dania dostatecznych przyczyn, znajdować się zaniedba. W tych trzech przypadkach Wielki Mowca, donieść o tym **WIELKIEMU Wschodowi**, i o nową domagać się Elekcją powinien.

Jeżeli Urzędnik **WIELKIEGO Wschodu**, jest razem Pełnomocnym L. będzie mieć w każdej Elekcji dwa głosy, a jeden tylko w Sądowych wyrokach.

A R T: XLI.

L I S T O K U L N Y.

Wzór Listów okólnych i Pism **WIELKIEGO Wschodu.**

Dnia = Miesiaca =

Roku P.: S.: =

**NA CHWAŁĘ WIELKIEGO SWIATA
BUDOWNIKA** Imieniem i pod Przewodni-

ctwem Naywspanialszego i Naypotężniey-
go WIELKIEGO MISTRZA NN:.

WIELKI WSCHOD Krolestwa Polskiego i W. X. Lit:
Do Sprawiedliwej i Doskonaley L.: Sgo.
Jana pod osobnym tytułem NN: na
Wschodzie NN:.

POZDROWIENIE: SILĘ: JEDNOŚĆ:.

Naymilsi Bracia

*Koniec każdego Listu okulnego bedzie w
tych wyrazach:*

Jesteśmy z uczuciem Naytkliwzego Bra-
terstwa.

Naymilsi Bracia!

*Wasz Nayprzyrzani i
Nayprzychylnieysy B.B:.*

Uchwalono na Powszecnym Zgromadze-
niu, porządnie zwołanym i węzłem Brater-
stwa ziednoczonym, pod punktem Geometry-
cznym, od fanych prawdziwych Mularzow
znanym w WIELKIM Wschodzie Krolestwa
Polskiego i W. X. Lit: miejscu oświeconym,
porządnym i mocnym, gdzie panuje Rowność,

Pokoy i Zgoda Dnia Miesiąca i Roku wyż pomienionego.

A R T: XLII.

**WARSZTAT WIELKICH
URZĘDNIKÓW.**

My Deputowani Pełnomocni L.: porządnych, zważywszy, iż nie jest rzeczą naylepszą aby toż samo ciało, które stanowi Prawa, zatrudniało się razem przywozeniem onych do skutku, i że stałym każdego Rządu, na dobrych prawidłach załadzonego, jest zwyczajem, iż naywyższa władza ustępuje i przenosi część iedną mocy swoiey do Magistratur czyli Zgromadzeń niższych, ostrzegając sobie Prawo niewzruszone strzeżenia onych, i w przyzwoitych granicach utrzymywania; Z tych przeto powodow mieć chcemy i postanawiamy, iako następuje:

A R T: XLIII.

MOC SĄDOWNICZA.

Warsztat Wielkich Urzędników, w liczbie wyżej determinowaney złożony, będzie miał

moc sądzenia Imieniem Naszym *ultimarie* wszystkie sprawy, które do Naszey znajomości należą, i w których WIELKI WSCHOD powinien wydać wyrok *ultima instantia*; z następującym jednak ostrzeżeniem: Ten Warzstat nie będzie mógł rozeznawać tylko *in prima instantia* wszelkie sprawy do Deputowanych Pełnomocnych ściągające się; Wyrok przeciw nim zapadły nie będzie mógł mieć swojej Eksekucyi, dopóki przez nadzwyczajne WIELKIEGO WSCHODU Zgromadzenie potwierdzony nie zostanie.

Każdy Wyrok rzeczzonego Warzstatu L. lub Mularza odłączeniem od Towarzystwa karzący, nie będzie mógł być wykonany, aż po Dekrecie *confirmations* WIELKIEGO WSCHODU.

Te szeregownie przypadki wyjąwszy, wszystkie wyroki Sądowe Warzstatu Naszych WIELKIEGO WSCHODU Urzędników, będą bez *appellacyi*, i do skutku przyprowadzone być mają.

A R T: XLIV.

MOC STANOWIENIA I PRZFIĘCIA LL.:

Do rzeczzonego Warzstatu przenosimy moc i władzę Imieniem Naszym potwierdzania Kon-

stytucyi nowym L. przez Nasze L.: Prowincjonalne wydanych; iako też przyimowania do społeczności i doskonalenia dawnych.

A R T: XLV.

MOC TRAKTOWANIA.

Pomienionemu Warzztatowi dajemy moc i zlecenie Imieniem Naszym traktowania, i korespondencyi utrzymywania z Zagranicznymi Wschodami na naywiększe dobro Towarzystwa.

A R T: XLVI.

MOC DOGLĄDANIA L.: PORZĄDNTCH.

Rzeczonemu Warzztatowi polecamy pilny dozor nad wszystkimi L.: porządnymi, i korespondowanie z Niemi Imieniem Naszym.

A R T: XLVII.

PRZYGOTOWANIE PROJEKTOW.

Wszelki Projekt do Nowego Prawa, powinien być w pomienionemu Warzztatowi do roztrząśnienia i rozważenia oddany. Ten War-

sztat odda go ze swoiemi uwagami Pełnomocnikom każdej L.: porządnej, którzy nieomielzkaią Im go przelać, sześciami przynajmniej Niedzielami przed Zgromadzeniem **WIELKIEGO WSCHODU**, gdzie na obradę wzięty bydz może.

A R T: XLVIII.

MOC ZADANIA W POTRZEBIE NADZWYCZAJNEGO ZGROMADZENIA WIELKIEGO WSCHODU.

Ile razy zdarzają się przypadki, w których Prawo nie byłoby dostateczne, a dobro Towarzystwa wyciągaloby nieodwłocznego temu zaradzenia; upowazniamy rzeczony Warsztat Naszych Wielkich Urzedników domagać się zwołania nadzwyczajnego Zgromadzenia **WIELKIEGO WSCHODU**, ktore poczytane będzie za zupełne, gdy się składać będzie z siedmiu Deputowanych Pełnomocników L.: i z tyluż Urzedników. W tym Zgromadzeniu powinno bydz będzie dowiedziono i większością głosow uchwalono, iż dobro Towarzystwa

wymaga aby WIELKI WSCHOD przystąpił do Prawodawstwa tym czasowego. Takowa uchwała do czasu skutek swoy mieć będzie, lecz mocy Prawa na przyszłość dopoty nie nabędzie, dopoki L: porządny do wiadomości podaną, i podług przepisanych prawności potwierdzoną nie zostanie.

A R T: XLIX.

WYPRAWA PISM.

Wspomnionemu Warzztatowi dajemy władzę wyprawiania i wydawania Imieniem Naszym wszystkich Dyplomatow, Patentow, i innych Pism, ktore od Nas wychodzić powinny.

A R T: L.

Chcemy, ażeby Warzztat Naszych Wielkich Urzędnikow miał moc i zlecenie, urządzenie tego wszystkiego, co się ściąga w szczególności do dobrego porządku, a co w niniejszym Praw Zbiorze opuszczone być mogło.

tak co do ciągu prac WIELKIEGO WSCHODU, iako też co do interesów w ogólności które Go dotyczą.

Rzeczony Warfztat zgromadzać się będzie przynajmniej raz w tydzień pod Zagaieniem pierwszego z kolei przytomnego; Gdy się siedmiu Urzędników znajdzie, Zgromadzenie będzie zupełne i wyroki Jego ważne.

Sekretarz WIELKIEGO WSCHODU trzymać będzie Księgę Budowniczą prac Jego, a Kantor Kancellaryi będzie umieszczonym w pokojach do L.: przynależnych.

Wszystkie Wyroki, Pisina i Uchwały tego Warfztatu, będą podpisywane, pieczętowane i układane tym sposobem, iako i uchwały WIELKIEGO WSCHODU, którego imieniem i władzą działać będzie. Deputowani Pełnomocni L.: mogą pracom Warfztatu być przytomni *cum voce consultiva*.

Na każdym zwyczajnym WIELKIEGO WSCHODU Zgromadzeniu, Wielki Mowca Imieniem Warfztatu zda Sprawę prac Jego w czasie zeszłego Kwartału, a każdy Pełnomocny bę-

dzie mieć Prawo roztrząśnienia i naganienia wżelkich prac Jego.

Jeżeli potrzeba wymaga i Pełnomocny domawia się, poydą sekretne *vota* na propozycyą czyli należy naganic i skaffować Uchwałę Warfztatu? czyli nie?

Każda Uchwała rzeczzonego Warfztatu może byc wyrokiem WIELKIEGO WSCHODU zniefiona; lecz dopoty fluchana, i w mocy fwoiey zostawać ma, dopoki WIELKI WSCHOD wyraźnie i prawnie iey nie skaffuie.

Chcemy nakoniec aby w każdej okoliczności nie wchodzący do władzy Prawodawczy, i wyżey opifanemi warunkami wyraźnie nie obietey, Warfztat Naszych Wielkich Urzędnikow mógł działać i stanowić na naywiększe Dobro Towarzystwa tak w ogulności, iako i fzczegulności, tymże samym sposobem i z tą samą Praw zupełnością, iako gdybyśmy sami działali i stanowili.

Nadane te prerogatywy, dopoty trwać mają, dopoki się Nam podobać niebędzie inaczey rozrządzić.

OPATRZENIE WIELKIEGO WSCHODU.

WIELKI Wschod będąc Zgromadzeniem Pełnomocnych L.: do nich należy opatrzenie środków, aby mógł godnie i przyzwoicie utrzymywać się iak przystoi na reprezentujące Ciało i na Naywyższą władzę Towarzystwa: Lecz te L.: gdy biorą na siebie i przyrzekają dopełnić ten obowiązek, ostrzegają sobie razem Prawo poborowania siebie samych; i ażeby to mogły z znościomością rzeczy uczynić, polecają swoim Pełnomocnym dopomnieć się od Warzstatu Wielkich Urzędników, ułożenia i wydania stanu ogólnego wydatków zwyczajnych i nieuchronnych rzeczonych **WIELKIEGO Wschodu Narodowego**, potrzeb, które pokwapią się opatrzyć. A gdy L.: ostateczną w tej mierze wezmą przed się rezolucyą, która za sześć tygodni naypoźniej po ogłoszeniu Ninieyszego Praw zbioru nastąpić powinna, obowiązane będą oddać nieodwłocznie kwotę Daniny swoiey przez ręce Pełnomocnych swoich **Wielkiemu Podskarbiemu WIELKIEGO Wschodu**

Wschodu za kwitem; a to pod karą pozbawienia *activitatis* w WIELKIM WSCHODZIE swoich Deputowanych Pełnomocnych.

A R T: LII.

O L.: PROWINCYONALNYCH.

Mieć chcemy, ażeby władza stanowienia tymczasowem i zakładania L.: iak było dawniey, zostawała przy Wspaniałey L.: Matce Szkotskiey Katarzynie pod Gwiazdą Połnocną, i przy innych L.: Szkotskich Jey Corkach; które odtąd i na zawsze będą mieć tytuł L.: Prowincyonalnych, i używać Praw i Prerogatyw do tego przywiązanych. Polecamy jednym i drugim sprawować wyż rzecone Prawa na naywiększe dobro Towarzystwa w miejscach i Ziemiach, które Im są niżej wyznaczone.

Nayślawnieyzey L.: Prowincyonalnezy Dokonałey Jedności pod Wschodem Wileńskim.

Cala Prowincya Litewska.

Nayślawnieyzey L.: Prowincyonalnezy Stateczności uwieńczoney pod Wschodem Poznaiskim.

ZIEMIE I WOIEWODZTWA.

Poznańskie.

Kaliskie.

Gnieźnieńskie.

Sieradzkie.

Łęczyckie.

i Wschowska.

Najświetniejszey L.: Prowincjonalney Dostojności Tajemnicy pod Wschodem Dubieńskim.

Wolińskie.

Podolskie.

Bracturjskie.

i Kiuurjskie.

Wspaniałey L.: Matce Prowincjonalney Katarzynie pod Gwiazdą Połnocną pod Wschodem Warszawskim, wszystkie Ziemie i Kraje pod panowaniem Polskim będące, a wyżej wyraźnie nieufzczegulnione, iako też Kraje i Prowincyje za Granicą leżące.

Wyż rzeczonym Przewielebnym L.: Prowincjonalnym, pod karą utracenia prerogatyw swoich, zalecamy zachować dokładnie

Instrukcyę od Naywyższej Kapituły wypadłe, które Im były lub będą przesłane od Wspaniąley L.: Katarzyny pod Gwiazdą Połnocną, względem sposobu, kształtów i warunków koniecznych do zakładania L.: nowych i w swoich pracowania.

Mieć chcemy i stanowimy, ażeby Wspaniąta L.: Matka, iako też inne L.: Prowincyonalne miały moc i Prawo doglądania i doskonalenia w potrzebie prac tych L.: które założą; a to dopoki inaczej w tey mierze nie rozrządzimy.

A R T: LIII.

O L.: PRZYSPOSOBIONYCH.

Mieć chcemy i stanowimy, ażeby L.: przysposobione w Krolestwie Polskim i W. X. Lit: pod Naywyższym Dozorem i Prawodawstwem Warzttatu Naszych Wielkich Urzędników pracowały. Tey zaś, która się pod Wschodem Warszawskim ustanowiona znajduje, nadciemy Prerogatywę, aby za Urzędników swoich miała samych Urzędników **WIELKIEGO Wschodu.**

O PRZYSIĘGACH.

Mieć chcemy i stanowimy, ażeby wszyscy i każdy z Naszych Wielkich Urzędników obymuiąc Urząd, wykonali Przysięgę ktorey Przepisy są niżej wypisane.

Przysięga dla Najwspanialszego i Najpotężniejszego Wielkiego Mistrza.

Ja NN.: przysięgam w obecności WIELKIEGO SWIATA BUDOWNIKA iako dochowam dokładnie Ustawy i Urządzenia WIELKIEGO WSCHODU Narodowego, i niezaniecham żadnego sposobu, z Powagi Mego Dostoieństwa wynikającego, aby poznane i dopełnione były.

Jako całą władzą Moją pracować będę ku rozszerzeniu sławy i przysporzeniu pomysłności Towarzystwa, które mnie za swoją głowę wybrało. Tak mi Boże dopomóż.

Przysięga dla Namieśników Wielkiego Mistrza.

Ja NN.: obiecuję w obecności WIELKIEGO SWIATA BUDOWNIKA zupełną Subordyna-

cyą Naywspanialszemu i Naypotężniejszemu Wielkiemu MISTRZOWI, i dokładne posłuszeństwo Ustawom i Urządzeniom WIELKIEGO WSCHODU Narodowego.

Przyrzekam całą moją władzą starać się przychylnie i ufilnie o interes BB.: i Towarzystwa w Prowincyi, która mnie za Wielkiego Namieślnika wybrała. Tak mi Boże dopomóż.

Ja NN.: obiecuję w obecności WIELKIEGO SWIATA BUDOWNIKA zupełną Subordynacją Naywspanialszemu i Naypotężniejszemu Wielkiemu MISTRZOWI, i dokładne posłuszeństwo Ustawom i Urządzeniom WIELKIEGO WSCHODU Narodowego.

Przyśięgam iako utrzymywać będę porządek i karność w WIELKIM WSCHODZIE i dopełniać Praw, nie ochraniając i nie wyłączaając nikogo. Tak mi Boże dopomoz.

Przysięga dla Mowców.

Ja NN:. obiecuję w obecności **WIELKIEGO SWIATA BUDOWNIKA** zupełną Subordynacją **Naywspaniałszemu i Naypotężniejszemu Wielkiemu MISTRZOWI** i dokładne posłuszeństwo • **Ustawom i Urządzeniom WIELKIEGO Wschodu Narodowego.**

Przysięgam iako w każdej okoliczności nie ochraniając nikogo, używać będę **Prawa Urzędu mego**, ostrzeżenia **WIELKIEGO Wschodu Narodowego** o tym wszystkim, cokolwiek po Nim interellia i **Prawa Jego** wyciągają, i tych **Exekucyi** domagania się w każdym zdarzeniu. Jako bez względu i wyłączenia kogokolwiek, donosić będę **WIELKIEMU Wschodowi** lub **Warsztatowi Wielkich Urzędników**, i domagać się ukarania tego, ktoby **Ustawy i Prawa Jego** przestąpił. Tak mi **Boże** dopomóż.

Przysięga dla Sekretarzów.

Ja NN:. obiecuję w obecności **WIELKIEGO SWIATA BUDOWNIKA** zupełną Subordyna-

cyą Naywspaniałszemu i Naypotężniejszemu Wielkiemu MISTRZOWI, i dokładne posłuszeństwo Ustawom i Urządzeniom WIELKIEGO WSCHODU Narodowego.

Przyśięgam iako wiernie Warsztatowi Wielkich Urzędników oddawać będę wszystkie papiery, które przyjdą na moje ręce; Jako dokładnie koncytować będę wszystkie Pisma WIELKIEGO WSCHODU podług treści Uchwał Jego; Jako największego dokładać będę starania w zbieraniu i dochowaniu wszystkich Jego Papierów, które do Archiwów oddam świętobliwie. Tak mi Boże dopomóż.

Ja NN.: obiecuję w obecności WIELKIEGO SWIATA BUDOWNIKA zupełną Subordynacją Naywspaniałszemu i Naypotężniejszemu Wielkiemu MISTRZOWI, i dokładne posłuszeństwo Ustawom i Urządzeniom WIELKIEGO WSCHODU Narodowego.

Przyśięgam iako wiernie trzymać będę Regestr wszystkich summ, ktore dla WIELKIEGO WSCHODU odbiorę; Jako nic z nich nie wydam bez Prawnego Kwitu i bez okazania mi Wypisu Uchwały Wielkiego Warztatu, wyiawfzy tylko Wielkiemu Sekretarzowi i Wielkiemu Stuardowi na wydatki Ich Departamentow, a to za Ich kwitem. Tak mi Boże dopomoż.

Przysiega dla Mistrzow obrządkow.

Ja NN.: obiecuję w obecności WIELKIEGO SWIATA BUDOWNIKA zupełną Subordynacją Naywspanialfzemu i Naypotężnieyfzemu Wielkiemu MISTRZOWI, i dokładne posulzeństwo Ustawom i Urządzeniom WIELKIEGO WSCHODU Narodowego.

Przyśięgam iako z ofobliwfzją pilnością podług możności moiey nauczę się części Ustaw i Urządzeń WIELKIEGO WSCHODU, ktora się do obrządkow i zwyczajow ściaga; i iako z naywiększym usilowaniem i nieprzerwaną stałością przykładać się będę

do utrzymywania w L.: porządku i kar-
ności. Tak mi Boże dopomóż.

Przysięga dla Wielkiego Sędziego.

Ja NN.: obiecuję w obecności WIELKIEGO
SWIATA BUDOWNIKA zupełną Subordy-
nacyą Naywspaniałszemu i Naypotęż-
nieyszemu Wielkiemu MISTRZOWI; i do-
kładne posłuszeństwo Ustawom i Urzą-
dzeniom WIELKIEGO WSCHODU Narodo-
wego.

Przyśięgam jako z naywiększą dokładnością i
wiernością czynić będę doniesienia o
Sprawach i Dokumentach, które przyi-
dą do roztrząśnienia mego; Jako wszel-
kiego dokładać będę starania do pogodze-
nia BB.: poróżnionych, pojednania umy-
słów i utrzymania ich w pokoju i jedno-
ści Braterskiej. Tak mi Boże dopomóż.

Przysięga Wielkiego Galmużnika.

Ja NN.: obiecuję w obecności WIELKIEGO
SWIATA BUDOWNIKA zupełną Subordy-
nacyą Naywspaniałszemu i Naypotęż-

źniejszyemu Wielkiemu MISTRZOWI, i dokładne posłuszeństwo Ustawom i Urządzeniom WIELKIEGO WSCHODU Narodowego.

Przysięgam iako przekładać będę WIELKIEMU WSCHODOWI proźby tych wszystkich, którzy Jego wsparcia żądać będą; Jako o stanie niezczęśliwych i o Ich Prawach do dobroczynności Towarzystwa temuż WIELKIEMU WSCHODOWI wierne czynić będę doniesienia, o które wystarać się niezaniedbam. Jako wołą tegoż WIELKIEGO WSCHODU względem Nich dokładnie dopełnię; Jako wiernie zdawać będę Rachunki z przychodu i wydatku Kasy moiey, a w używaniu czwartej części na tajemną Jasnuzny Prawem przeznaczoney i poświęcości moiey powierzoney, iść będę za światłem sumnienia mego, i za prawidłami Sprawiedliwego podziału. Jako nakoniec ile możności moiey odwiedzać będę członki WIELKIEGO WSCHODU, którzy się za chorych podadzą. Tak mi Boże dopomóż.

Przysięga dla Wielkiego Pieczętarza.

Ja NN.: obiecuję w obecności **WIELKIEGO SWIATA BUDOWNIKA** zupełną Subordynacją Naywspanialszemu i Naypotężniejszemu Wielkiemu MISTRZOWI, i dokładne posłuszeństwo Ustawom i Urządzeniom **WIELKIEGO WSCHODU Narodowego.**

Przyśiegam iako przykładac nie będę Pieczęci i Stępla **WIELKIEGO WSCHODU** tylko na Pismach na mocy Uchwały **WIELKIEGO WSCHODU** lub Wielkiego Warzztatu ułożonych i podpisem Wielkiego MISTRZA lub Urzędników, którzy Go zastępują, tudzież Sekretarza stwierdzonych. Tak mi Boże dopomóż.

Ja NN.: obiecuję w obecności **WIELKIEGO SWIATA BUDOWNIKA** zupełną Subordynacją Naywspanialszemu i Naypotężniejszemu Wielkiemu MISTRZOWI, i dokładne posłuszeństwo Ustawom i Urządzeniom **WIELKIEGO WSCHODU Narodowego.**

Przyśięgam iako będę zbierać i chować Papiery WIELKIEGO WSCHODU w iak najlep-
szym porządku numerowane i w dokła-
dnym Regestrze zapisywane; Jako ich
kommunikować w L.: będę każdemu
WIELKIEGO WSCHODU Członkowi, który
tego domagać się będzie, lecz niedopu-
szczę nigdy aby pomienione Papiery by-
ły z L.: wyniesione bez pozwolenia w
kłodze Wielkiego Warfztatu zapisanego;
Jako od tego przepisu nie wyłącze niko-
go okrom tylko Wielkiego MISTRZA, Wiel-
kiego Mowcę i dwoch Sekretarzow, od
ktorych rewers odbiorę. Tak mi Boże
dopomoż.

Przysięga dla Wielkiego Miecznika.

Ja NN.: obiecuję w obecności WIELKIEGO
SWIATA BUDOWNIKA zupełną Subordyna-
cyą Naywspaniałszemu i Naypotężniejszy-
szemu Wielkiemu MISTRZOWI i dokładne
posłuszeństwo Ustawom i Urządzeniom
WIELKIEGO WSCHODU Narodowego. Tak
mi Boże dopomoż.

*Przysięga dla Wielkiego Budowniczego
Rachmistrza.*

Ja NN.: obiecuję w obecności WIELKIEGO SWIATA BUDOWNIKA zupełną Subordynacją Naywspaniałszemu i Naypotężniejszemu Wielkiemu MISTRZOWI, i dokładne posłuszeństwo Ustawom i Urządzeniom WIELKIEGO WSCHODU Narodowego.

Przyśięgam iako przeglądać i weryfikować będę z sumienną pilnością wszystkie Regestra przychodów i wydatków WIELKIEGO WSCHODU pod roztrząśnienie moje podpadających; Jako nieochraniając ani wyłączaając nikogo, donosić będę wszystkie uwagi moje nad dokładnością i wiernością pomienionych Regestrów. Tak mi Boże dopomóż.

Przysięga dla Stuardów.

Ja NN.: obiecuję w obecności WIELKIEGO SWIATA BUDOWNIKA zupełną Subordynacją Naywspaniałszemu i Naypotężniejszemu

szemu Wielkiemu MISTRZOWI, i dokładne posłuszeństwo Ustawom i Urządzeniom WIELKIEGO WSCHODU Narodowego.

Przysięgam iako pilnego starania i dozoru dokładać będę do zachowania w całości i ubezpieczenia wszystkich Sprzętów, Kleynotow i Ozdob do WIELKIEGO WSCHODU należących, podług Inwentarza iaki Mi oddany będzie; Jako we wszystkich wydatkach Departamentu mego, dokładny porządek i oszczędność zachowywać będę; Jako wierny zdawać będę rachunek z użycia pieniędzy, ktore mi powierzone będą. Tak mi Boże dopomóż.

Przysięga dla Gościnnika.

- **Ja NN.:** obiecuję w obecności WIELKIEGO SWIATA BUDOWNIKA zupełną Subordynacją Naywspanialszemu i Naypotężniejszemu Wielkiemu MISTRZOWI, i dokładne posłuszeństwo Ustawom i Urządzeniom WIELKIEGO WSCHODU Narodowego.

Przysięgam iako ile możności moley odwiedzać i ratować będę wszystkie Członki

WIELKIEGO Wschodu, którzy się za chorych podadzą i iako dokładać będą starania wraz z Wielkim Jałmużnikiem do wyszukiwania i wsparcia niešťczęśliwych. Tak mi Boże dopomóż.

UCHWALONO na powźzechnym Zgromadzeniu, porządnie zwołanym i węźlem Braterstwa ziednoczonym, pod punktem Geometrycznym, śanym prawdziwym MM.: znanym, w WIELKIM Wschodzie Krolestwa Polskiego i W. X. Lit: w miejscu oświeconym, porządnym i mocnym, gdzie panuje Rowność, Pokoy i ZGODA. Dnia, Miesiāca i Roku pomienionego.

POTWIERDZENIE
NAYWYZSZEY KAPITUŁY.

Pod Wschodem Warszawskim dnia 19. dwunastego Miesiąca Roku P.: S.: 5784. czyli Ery powszechney 19. Lutego 1784. Roku.

NA CHWAŁĘ I IMIENIEM W.: S.: B.:

Mr Członki Naywyższej Kapituły pod Młotkiem Magistralnym porządnie Zgromadzeni.

Ninieysze WIELKIEGO Wschodu Narodowego Ustawy pilnie rozważywszy w części, która do Władzy Naszey należy; OGLASZAMY: iż, znaydując Je z Prawidłami Towarzystwa doskonale zgodnemi, ściśle onych zachowanie zalecamy i aby były publikowane i drukowane pozwalamy.

Wyšlo od Włp: K.: dnia, Miesiąca i Roku tegoż rzezonego.

(L.S.)

Mr

) (81) (
 O G Ł O Ś Z E N I E .

My niżej podpisani ogłaszamy i zaświadc-
czamy, iako niniejszy Praw Zbior był uroczy-
ście czytany i publikowany, w porządnym
WIELKIEGO WSCHODU Narodowego Zgroma-
dzeniu, w pośród radości i okłasków dosko-
nałych MM.: Królestwa Polskiego i W. X. Lit:
Na zaświadczenie tego niniejsze Ogłoszenie
podpisujemy. Pod Wschodem Warszawskim
dnia 4. pierwszego Miesiąca Roku P.: S.: 5784
a Powfzechney Ery 4. Marca 1784. Roku.

(L. S.)

INSTRUKCJE

*Od Deputowanych Pełnomocnych LL.:
Krolestwa Polskiego i W. X. Lit:
Wielkiemu Warsztatowi Urzędników
Wielkiego Wschodu dane.*

---

*Dnia 25. Pierwszego Mie-
siąca Roku P.: S.: 5784.*

NA CHWAŁĘ W.: S.: B.:

IMIENIEM i pod Przewodnictwem N.: W.: i
N.: P.: WIELKIEGO MISTRZA.

My niżej podpisani Deputowani Pełnomo-
cni LL.: Krolestwa Polskiego i W. X. Lit: po-
rządnie zwołani i pod punktem Geometry-
cznym zgromadzeni, wiadomo czyniemy: iż,
osądziwszy rzeczą przyzwoitą, pewny udział
władzy Naszey Warsztatowi Wielkich Urzę-

dnikow Naszych powierzyć, mieć chcemy, aby iey sposobem niżej przepisanym używali:

1mo. Warsztat Wielkich Naszych Urzędnikow zgromadzać się z powinności będzie przynajmniej raz w tydzień, w każdy Poniedziałek między 10. i 11. godziną z rana, zaczawszy od blizkiego Poniedziałku dnia 29. kończącego się Miesiąca.

2do. Prezydować w nim ma Pierwszy z kolei, który po Prac zagaieniu nie jest obowiązany miejsca swego odstąpić; chyba gdy Wielki MISTRZ lub Jego pierwszy Wielki Namieśtnik przybędzie.

3tio. Wielki Warsztat podzielony będzie na cztery Izby, czyli Departamenta, do Spraw przygotowania i onych wyprawy; to jest:

1) *Departament Kancellaryi.*

Składać się będzie = z Wielkiego Sekretarza — Wielkiego Pieczętarza — Wielkiego Archiwisty — i Sekretarza.

2) *Departament Skarbowy.*

Złożony będzie = z Wielkiego Podskarbiego — Wielkiego Jalmużnika —

Wielkiego Budowniczego Rachmistrza
— i Gościnnika.

3) *Departament dobrego Porządku i Obrządkow WIELKIEGO WSCHODU i LL. przysposobionych.*

Będzie się składać = z pierwszego Wielkiego Dozorcy — drugiego Wielkiego Dozorcy — Wielkiego Obrządkow Mistrza — Wielkiego Stuarda — i Obrządkow Mistrza.

4) *Departament Sądowy.*

Sklądać się będzie = z Wielkiego Mowcy — Wielkiego Sędziego — Wielkiego Miecznika — Mowcy — i Stuarda

410. Wszystkie Sprawy, iakiegokolwiek bądź rodzaju, będą najprzod wniesione na Powzeczne Wielkich Naszych Urzędnikow Zgromadzenie. Jeżeli nie potrzebują przygotowania, zostaną natychmiast większością głosow uchwalone. Jeżeli zaś są zawikłane i poprzedniczego roztrząśnienia lub pracy iakiey wymagają, bez ktorey Uchwala nastąpić nie może; Pre-

zydujący poleci to zatrudnienie tamentowi, do ktorego rzecz ściąga się: A Warfztat na następującym posiedzeniu swoim, potwierdzi lub odmieni projekt tegoż Departamentu lub też podług Uwag Jego uchwali.

- 5to. Sekretarz trzymać będzie *kreślenie* Prac Wielkiego Warfztatu, ktore nie powinny przechodzić granic, Prawami opisanymi, a to pod karą nieważności i nagany na najbliższym WIELKIEGO WSCHODU Zgromadzeniu.
- 6to. Pierwszy z kolei ma prawo zwoływać *extraordynaryjnie* Warfztat, ile razy wyprawa Spraw wyciągać może.
- 7mo. Każde Wielkiego Warfztatu Zgromadzenie, z siedmiu Członków składające się, jest zupełne i Uchwały Jego ważne. W czasie Zgromadzenia, siedzieć będą bez różnicy w około stołu podłużnego: Prezydujący rog ieden, a drugi Sekretarz zabierze.
- 8no. Prezydujący głosy dawać będzie, a nikt mówić nie ma bez Jego pozwolenia. J

pośrednikiem Zgromadzenia i używa
Przywileiów do Miotka przywiązanych.

Acto. Zalecamy, aby niniejsze Instrukcyje ściśle dopełnione były, zostawując Wielkiemu Warfztatowi wolność ustanowienia innych, do słyrowania Prac swoich, Urządzeń, jakie potrzebnemi bydz oładzi, byleby wyż pomienionym Artykułom w niczym nie ubliżały.

Acto. Jako zaś przez Ustawy Nasze, Deputowani Pełnomocni mają prawo zasiadać w Wielkim Warfztacie *cum voce consultiva*; mieć chcemy, aby w Nim przyjmowani byli z honorami, Członkom Naywyższej Zwierzchności winnemi, i posadzeni na czele Rzędów, a Zdanie Ich, gdy ie zechcą otworzyć w Sprawach, ktore w Ich obecności toczyć się będą, z przyzwoitości Ich Doskońsłtwu względami słuchane było.

Uchwalono na Powfzecznyim WIELKIEGO
Wschodu Narodowego Zgromadzeniu. Dnia,
Miesiąca i Roku wyż rzeczzonego.

REGESTR MATERYJ.

Akt Ogłoszenia i Ustawy Wielkiego Wschodu, na kurcie	1
Art: I. Moc Prawodawcza	3
Art: II. Moc wykonywająca	5
Art: III. Moc stanowienia i przyjęcia L.	5
Art: IV. Moc Sądownicza	6
Art: V. Moc Traktowania	6
Art: VI. Moc dzielenia się na Warsztaty	7
Art: VII. Granice władzy jego	8
Art: VIII. Skład jego	8
Art: IX. Deputowani Pełnomocni	8
Art: X. Wielcy Urzędnicy	14
Art: XI. O Wielkim Mistrzu	16
Art: XII. O Wielkich Namieśnikach	21
Art: XIII. O Wielkich Dozorcach	24
Art: XIV. O Wielkim Mowcy	25
Art: XV. O Mowcy	26
Art: XVI. O Wielkim Sekretarzu	27
Art: XVII. O Sekretarzu	28
Art: XVIII. O Wielkim Podskarbnym	29
Art: XIX. O Wielkim Obrządkow Mistrzu	31
Art: XX. O Mistrzu Obrządkow	31
Art: XXI. O Wielkim Sędziu	32
Art: XXII. O Wielkim Jalmużniku	33
Art: XXIII. O Wielkim Pieczętarzu	34
Art: XXIV. O Wielkim Archiwisście	35
Art: XXV. O Wielkim Mieczniku	36
Art: XXVI. O Wielkim Budowniczym Rachmistrzu	37
Art: XXVII. O Wielkim Stuardzie	37
Art: XXVIII. O Gościenniku	38
Art: XXIX. O Stuardzie	39
Art: XXX. O Wielkich Urzędnikach w ogólności	39
Art: XXXI. O Oznakach	40
Art: XXXII. O Pracach	41
Art: XXXIII. O Honorach Wielkiemu Mistrzowi	44
Art: XXXIV. O Honorach Wielkim Namieśnikom	47
Art: XXXV. O Honorach Wielkim Dozorcom	48
Art: XXXVI. O Honorach Deputowanymi Pełnomocnym	49
Art: XXXVII. O Honorach Wielkim Urzędnikom	49
Art: XXXVIII. O Honorach Kapitularnym i Mistrzom Katedralnym Plenipotencyi od LL.: nie mającym	50
Art: XXXIX. O Głosach	51

Art: XL. O Elekcyach	-	-	-	-
Art: XLI. List Okulny	-	-	-	-
Art: XLII. Warsztat Wielkich Urzędników	-	-	-	-
Art: XLIII. Moc Sądownicza	-	-	-	57
Art: XLIV. Moc stanowienia i przyięcia LL:.	-	-	-	58
Art: XLV. Moc traktowania	-	-	-	59
Art: XLVI. Moc doglądania LL: porządnych	-	-	-	59
Art: XLVII. Przygotowanie Projektów	-	-	-	59
Art: XLVIII. Moc żądania w potrzebie nadzwyczajnego Zgromadzenia Wielkiego Wschodu	-	-	-	60
Art: XLIX. Wyprawa Płyn	-	-	-	61
Art: L. Dobry Porządek i Obrządki	-	-	-	61
Art: LI. Opatrzenia Wielkiego Wschodu	-	-	-	64
Art: LII. O LL. Prowincjonalnych	-	-	-	65
Art: LIII. O LL. Przytęskobnych	-	-	-	67
Art: LIV. O Przyśięgach	-	-	-	68
Potwierdzenie Najwyższej Kapituły	-	-	-	80
Ogłoszenie	-	-	-	81
Instrukcyje od Deputowanych Pełnomocnych &c.	-	-	-	82

